

DEZVOLTAREA DURABILĂ A COMUNEI MĂRGĂU

- ELEMENTE DE STRATEGIE -

*Material realizat în cadrul proiectului “Agenda Rurală – O viziune pentru viitor”,
implementat de Clubul Ecologic “Transilvania” în colaborare cu Asociația de Dezvoltare Zonală Huedin,
cu sprijinul financiar al World Wide Fund for Nature International (WWF)
în cadrul Programului Carpato-Dunărean prin Inițiativa Ecoregiunii Carpatice*

DEZVOLTAREA DURABILĂ A COMUNEI MĂNĂSTIRENI - ELEMENTE DE STRATEGIE

Material elaborat de **Grupul Local de Lucru** în colaborare cu **Clubul Ecologic “Transilvania”** și

Asociația de Dezvoltare Zonală Huedin

Revizuit și completat de: **Cristian Dogar**

Redactori: **Andrei Kelemen, Gabriel Părăuan**

Tehnoredactare: **Dan Craioveanu**

Cuprins:

1. INTRODUCERE
2. PREZENTARE GENERALĂ
 - 2.1 Așezare și acces
 - 2.2 Relief
 - 2.3 Hidrografie
 - 2.4 Climă
 - 2.5 Puncte de interes pe teritoriul comunei
 - 2.6 Istoric
3. STAREA PE DOMENII
 - 3.1 Mărgău – date statistice
 - 3.2 Analiza de situație (analiza SWOT)
 - 3.2.1 Așezare geografică și cadrul natural
 - 3.2.2 Populația și resursele umane
 - 3.2.3 Infrastructura
 - 3.2.4 Economia
 - 3.2.5 Turismul
 - 3.2.6 Mediul înconjurător
4. ELEMENTE DE STRATEGIE
 - 4.1 Populația și nevoile sociale
 - 4.1.1 Demografie
 - 4.1.2 Starea de sănătate și servicii medicale
 - 4.1.3 Starea de ocupare a forței de muncă
 - 4.1.4 Educația
 - 4.1.5 Cultura
 - 4.1.6 Sport
 - 4.2 Infrastructura
 - 4.2.1 Obiective de utilitate publică
 - 4.2.2 Alimentare cu apă curentă, canalizare
 - 4.2.3 Drumuri și transport
 - 4.2.4 Telefonie. Servicii poștale
 - 4.3 Economia
 - 4.3.1 Industria
 - 4.3.2 Agricultură
 - 4.3.3 Comerțul și serviciile

4.3.4. Turismul. Agro-turismul

4.4. Mediul înconjurător

5. CONCLUZII

1. INTRODUCERE

1.1 Ce este dezvoltarea durabilă?

În 1992 (Summitul Mondial din Rio de Janeiro) liderii din majoritatea țărilor lumii au recunoscut importanța centrală a acțiunilor locale pentru atingerea dezideratelor dezvoltării durabile. Începând cu acel moment “Agenda 21” a devenit catalizatorul a numeroase proiecte și inițiative ce promovează dezvoltarea durabilă la nivel local. Agenda 21 are propriul mecanism de implementare prin strategiile de dezvoltare durabilă naționale, regionale și “Agenda 21 locală”.

Dezvoltarea durabilă înseamnă în primul rând asigurarea unei calități mai bune a vieții pentru toți, în prezent și pentru generațiile viitoare. Dezvoltarea durabilă mai înseamnă recunoașterea faptului că economia, mediul și bunăstarea socială sunt interdependente și anume faptul că un mediu afectat din punct de vedere al calității va influența negativ, mai repede sau mai târziu, dezvoltarea economică și mai ales calitatea vieții fiecăruia dintre noi. Dezvoltarea durabilă înseamnă și asigurarea satisfacerii nevoilor de bază ale oamenilor: locuințe, străzi sigure, oportunitatea de împlinire prin educație, informare, participare, sănătate, și loc de muncă. Toate acestea necesită o economie robustă, sănătoasă capabilă să creeze mijloacele necesare satisfacerii acestor nevoi, atât în prezent cât și pentru viitor.

Pe scurt, dezvoltarea durabilă presupune:

- Un nou rol pentru autoritățile locale și leaderii comunitari
- Promovarea bunăstării sociale și economice a membrilor comunității și a calității mediului în zonele de rezidență
- Implicarea și consultarea localnicilor și a formelor de organizare a acestora
- Dezvoltarea unei viziuni și a unui plan pentru zonă împreună cu comunitatea locală
- Dezvoltarea și oferirea serviciilor care îmbunătățesc bunăstarea și calitatea vieții locuitorilor în zona de rezidență

Autoritățile locale, organizațiile neguvernamentale, organizațiile comunitare și de afaceri au nevoie în acest moment de facilitatori comunitari care să fie capabili să creeze puntea de legătură dintre politicile guvernamentale de dezvoltare și nevoile și dorințele comunităților locale.

1.2 De ce avem nevoie de dezvoltare durabilă și cine e responsabil?

Pentru realizarea tuturor celor menționate e nevoie de aportul fiecăruia dintre noi. Toți suntem responsabili, fie că reprezentăm autoritățile, fie că suntem simpli cetățeni, angajați sau mici întreprinzători, fie că suntem organizați în grupuri locale formale sau informale sau nu. Autoritățile locale, ca puncte nodale și lideri ai comunităților locale, au un rol extrem de important. Realizarea dezvoltării durabile trebuie să fie dezideratul oricărei administrații moderne și trebuie să se reflecte în pregătirea **Strategiilor Locale de Dezvoltare Durabilă** pentru a promova și/sau îmbunătăți bunăstarea socială și economică și calitatea mediului în zonele de rezidență și astfel să contribuie la dezvoltarea durabilă a României per ansamblu.

Uniunea Europeană, organism spre care tinde și România, acordă o importanță majoră spațiului rural, importanță reflectată de politicile și programele promovate de acest for. Unul din documentele ce stă la baza tuturor acestor politici și programe este **Programul de dezvoltare rurală al Uniunii Europene**.

În acest cadru general își au originea și programele de preaderare pentru țările candidate. Schemele de finanțare cum sunt ISPA, PHARE dar mai ales SAPARD adresează toate problemele cu care se confruntă comunitățile rurale din țările candidate, de la infrastructură până la educație, de la agricultură până la tradiții. Pentru a utiliza cu succes fondurile neramburabile ale UE comunitățile rurale din România trebuie să fie

pregătite, iar un prim pas în acest proces de pregătire este formularea unor strategii de dezvoltare durabilă care să dea măsura nevoilor și oportunităților pe care fiecare comunitate le are în parte.

Documentul de față este o asemenea încercare și un început de drum la care au contribuit toți cei care sunt interesați de prezentul dar mai ales de viitorul lor, atât cel individual cât și cel comun.

1.3 De unde am pornit și cine ne sprijină?

În comunități mai mici, cum sunt localitățile rurale, actul decizional este mai direct și implicarea oamenilor poate fi mai eficientă. Totodată degradarea mediului în mediul rural a devenit foarte gravă în ultima perioadă. Comunitățile rurale au fost neglijate și autoritățile locale nu pot face față problemelor de mediu apărute (invazia deșeurilor, devastarea valorilor naturale, impactul agriculturii asupra mediului).

Proiectul "Agenda rurală – o viziune de viitor" este implementat de către Clubul Ecologic "Transilvania" Cluj-Napoca, cu sprijinul financiar al World Wide Fund for Nature, Austria, prin Programul Carpato-Dunărean, proiectul Carpathian Ecoregion Initiative.

2. PREZENTARE GENERALĂ

2.1 Așezare și acces

Comuna Mărgău este situată în partea de vest a județului Cluj ocupând o suprafață totală de 21168 ha, fiind de altfel una dintre cele mai mari comune din țară și a doua din Microregiunea Huedin, după Măguri-Răcătau. Satele care compun comuna Mărgău sunt: Mărgău (centru de comună), Bociu, Buteni, Ciula, Frășinet, Scind-Frășinet, Răchițele și Doda Pili.

Comuna se învecinează la Nord cu Sîncraiu, la Est și Sud-Est cu Călățele, la Sud cu Beliș iar la Nord Vest cu Săcuieu. Accesul principal se face dinspre Huedin pe drumul DJ 108 C și de pe drumul E60, prin comunele Poieni și Săcuieu pe drumul DJ 103 H.

2.2 Relief

Munții Vlădeșei au forma unei potcoave cu deschiderea spre nord. Scobitura potcoavei o formează bazinul hidrografic al Drăganului (parțial inclus și comunei Mărgău). Axa de simetrie pe care o constituie Drăganul, ne permite să distingem o ramură vestică și una estică care include și spațiul administrativ al comunei Mărgău, respectiv sectorul sud-estic.

După felul și intensitatea fragmentării, Munții Vlădeșei se împart în trei subunități (Vlădeasa - Vârfurașu, Munceii Hențului și Muntele Stâna de Vale), primele două se întâlnesc și în hotarul comunei Mărgău.

Muntele Vlădeasa apare în relief cu o creastă destul de pronunțată ce domină prin vârful său de 1836 m, întreaga regiune. Din creasta spre vest se desface un interfluviu scurt cu panta accentuată, Tarnița, iar spre Est mai multe interfluvii prelungi la 1200 - 1400 m și care coboară lin spre Valea Săcuieului. Aproape de terminația sudică a Masivului Vlădeasa din creasta principală se desface spre sud-est o muchie care se impune în relief prin litologia aparte, respectiv Pietrele Albe (1557 m) alcătuite din calcare ce se continuă spre sud în tot bazinul superior al Văii Stanciului (Valea Seacă). Prezența calcarelor pe o suprafață de 8,32 kmp a favorizat o mare varietate de forme de relief carstic - exocarstul se impune prin pereți verticali, turnuri, creste - iar endocarstul prin numeroase peșteri, avene (circa 39 peșteri și avene, a căror lungime cumulează aproximativ 7480 m). În apropiere de confluența Văii Lespezi cu Valea Seacă se află renumita cascadă de la Răchițele.

2. 3. Hidrografia

Râurile care drenează comuna Mărgău se înscriu în două bazine hidrografice majore, Someș și Crișul Repede.

Bazinul hidrografic Someș, în arealul comunei îi aparține Someșul Cald care constituie limita sudică a comunei între confluența cu Ponoru și amonte Smida și drenează prin numeroși afluenți scurți sectorul sudic al Munților Vlădeși. Dintre afluenții mai importanți amintim:

Ponorul adună apele la o altitudine de circa 1420 m de sub Micău și Pietrele Tâlharului, traversează bariera de calcare de pe cursul mijlociu unde se găsește și renumita “Peștera Onceasa sau Peștera Zmeilor” și confluează cu Someșul Cald la o altitudine de 1044 m.

Valea Firea (sau Valea Firii) adună apele de sub abruptul Micău, Nimăiasa la o altitudine de circa 1500 m și se varsă în Someșul Cald la o altitudine de 997 m. Pe cursul său mijlociu se găsește una din cele mai mari peșteri din Munții Apuseni - Peștera din Dealul Humpleului. Cursul său inferior este urmărit și de drumul de acces de la Răchițele spre Padiș.

Bazinul hidrografic al Crișului Repede în arealul comunei include sectoare din bazinele Drăganului, Hențului și Călatei.

Bazinul Drăganului include din hotarul comunei sectorul nord-vestic, respectiv o porțiune din bazinul Crăciunului, care constituie și limită de comună. Crăciunul izvorăște de la o altitudine de aproximativ 1690 m iar după un curs de 12 km confluează cu Drăganul la 870 m.

Sectorul amonte de confluența cu Valea Stanciului include efectiv izvoarele Văii Hențului care și strânge apele în vecinătatea Pasului Prislop, vârful Cuciulata și Măgura Călățele.

Valea Stanciului (sau Valea Seacă) este cel mai important afluent de pe cursul superior. Își adună apele prin intermediul unor pâraie de sub Nimăiasa, Țiglaul, Șaua între Munți (izvorul principal la 1400 m). Valea Stanciului este importantă deoarece de existența sa se leagă apariția unor fenomene unice sau rare în județul Cluj (cascada Răchițele și carstul din areal care include și Peștera Vîrfurașul).

Sectorul dintre confluența Văilor Stanciului și Răcadului acoperă o suprafață bazinală de 75 kmp. În acest sector Hențul primește câțiva afluenți, cu izvoarele la altitudine de 1200 - 1400 m, din Masivul Vlădeasa (Cetățuia, Seciul), iar din Munceii Hențului singurul afluent important al Hențului (Săcuieului), Valea Mărgăuța. În aval de confluența Săcuieului cu Mărgăuța a fost realizată acumulara Mărgăuța. Apele din acumulare sunt ridicate prin intermediul stației de pompare, la aproape 190 m de unde este îndreptată gravitațional spre acumulara Floroiu de pe Drăgan.

Ultimul afluent al Hențului este Valea Răcadului, care constituie limita față de comuna Săcuieu.

Râurile din perimetrul comunei Mărgău prezintă scurgerea maximă în lunile aprilie, mai și iunie, când re loc topirea zăpezilor suprapusă cu precipitațiile abundente, iar debitele minime sunt înregistrate în septembrie, octombrie și noiembrie. Totuși, râurile cu izvoarele în zonele carstice sau care traversează zone carstice (Ponor, Firea, Stanciu cu Valea Arsului) prezintă un debit relativ mai constant explicat de alimentarea subterana.

2.4 Clima

Sub aspect climatic, comuna Mărgău se încadrează în tipul montan cu cea mai mare parte a suprafeței sale iar cu o mică parte a teritoriului în cel de dealuri înalte.

Temperatura medie multianuală este cuprinsă între 1°C (pe cele mai mari înălțimi) și 7,5 °C în zona deluroasă. Față de această medie, au loc abateri anuale în funcție de particularitățile circulației generale.

Temperatura medie a lunii celei mai calde (luna iulie) variază între 18°C în zona deluroasă și 9-10°C pe cele mai mari înălțimi. Față de aceste medii, valorile maxime absolute au fost chiar și de 2 ori mai mari (ex.: 27,6°C în anul 1988 la cota 1400 și 23,4°C pe Vârful Vlădeasa). Temperatura medie a lunii celei mai reci (luna ianuarie) este cuprinsă între - 8°C (în zona înaltă) și - 5°C în zona deluroasă.

2.5 Puncte de interes pe teritoriul comunei

Fiind situată în limita nord-estică a Munților Apuseni, comuna prezintă numeroase puncte de atracție turistică și speologică. De altfel o bună parte din teritoriul comunei Mărgău este inclusă în delimitarea Parcului Natural Munții Apuseni. În teritoriul administrativ al comunei se găsesc mai multe arii naturale protejate de interes național: Peștera Mare (Valea Firei), Peștera Piatra Ponorului, Peștera Vârfurașu, sau județene: Muntele Vlădeasa, Pietrele Albe, Cheile Văii Stanciului și Cascada Răchițele. Toate acestea constituie un pol de atracție major pentru turiști, mai ales în cursul verii. Mai trebuie menționat că prin comuna Mărgău se face accesul principal dinspre E60 în renumita zonă carstică a Padișului care atrage anula mii de turiști din țară și străinate.

Alte obiective ce pot fi exploatate din punct de vedere turistic sunt Biserica “Sf.Arhangheli” Ciuleni, Biserica “Sf.Arhangheli” Mărgău, monumente istorice și de arhitectură, gospodării țărănești tradiționale și nu în ultimul rând portul și folclorul autentic moștenit în zonă.

Biserica de lemn “Sf.Arhangheli”- Ciuleni a fost construită în secolul al XVIII-lea și mai precis la 1707, din lemn de brad. Pe latura vestică, biserica are un pridvor adăugat în anul 1899 de meșteri locali. Turnul clopotniței poartă un coif octogonal în trecut fiind acoperit cu șindrilă, dar din cauza intemperțiilor vremii s-a hotărât folosirea tablei ca învelitoare. Pictura este realizată în 1859, dar prezintă sectoare importante foarte degradate.

Biserica “Sf. Argangheli”- Mărgău este realizată din piatră cioplită și piatră de râu, clădită, cu turn al clopotului realizat din grinzi și învelite atât naosul cât și pronaosul cu tablă. Pereții exteriori sunt tencuiți, iar pictura a fost refăcută în anul 1997. Biserica datează din 1506 și a fost reconstruită în secolul al XIX-lea cu zid de incintă.

2.6 Istoric

Comuna Mărgău este o veche vatră de cultură și civilizație românească, rezistând împotriva tuturor vicisitudinilor timpului, având parte de o populație în a cărei vocabular minciuna și hoția erau cuvinte necunoscute.

Prima atestare documentară a satului Mărgău datează din anul 1200. În anul 1340, sub conducerea preotului Andrei, comunitatea ocupă vatra actuală a satului.

Pe lângă rolul important jucat de populația comunei în revoltele țărănești conduse de Horia și pentru ajutorul dat lui Avram Iancu, comuna mai este cunoscută și pentru importanța economică a acesteia în secolele al XVIII-lea și al XIX-lea. Astfel, la 1779 se amintește existența a doua mine în exploatare la Mărgău, în anii 1750 –1760 sunt amintite exploatări ale argintului iar la 1845, la Răchițele se exploata cupru.

Începând de la sfârșitul secolului al XX-lea populația comunei se face cunoscută în toată țara prin monopolizarea activităților de “geamărit”, locuitorii acesteia fiind considerați cei mai pricepuți geamgii ai țării.

3. STAREA PE DOMENII

3.1 Mărgău – date statistice

În prezentarea datelor statistice s-a ținut cont de datele existente la data de 1 iulie 2000. Odată cu publicarea datelor noului recensământ aceste date vor fi actualizate. Datele statistice cuprind o raportare a situației de la nivelul comunei la cea existentă la nivelul Microregiunii Huedin, respectiv la nivelul județului Cluj (pentru datele cele mai relevante).

INDICATORI	Mărgău	Total Microregiune Huedin	Densitatea populației (nr.loc/ kmp)	% Microregiune Huedin	% județ Cluj	Nr./1000 loc
ECHIPAREA TERITORIULUI						
Suprafața totală (ha)	21168	155739		13,59	3,18	
Locuințe existente (nr.)	1383	16902		8,18		
Suprafața locuibilă (mp)	48947	599179		8,17		
Lung. Dist. apă pot. (km)	5	261,8		1,91		
Lung. Canalizare (km)		23,1		0		
Telefonie fixă	16	3660		0,44		9,40
POPULAȚIE (01.07.2000)						
Populație totală stabilă	1702	38922	8,04	4,37		
Populație femei	909	19740		4,60		
Salariați	126	4717		2,67		
ÎNVĂȚĂMÂNT						
Unități de învățământ	5	78		6,41		
Elevi	156	9224		1,69		
Personal didactic	21	500		4,20		
CULTURĂ ȘI ARTĂ						
Biblioteci	3	42		7,14		
SĂNĂTATE						
Medici	2	59		3,39		1,18
Personal mediu sanitar	2	158		1,27		1,18
AGRICULTURĂ						
Suprafață agricolă (ha)	12003	84487		14,21		
Arabil (ha)	1193	12376		9,64		
Pășuni (ha)	6403	47955		13,35		
Fânețe (ha)	4407	23925		18,42		
Bovine	1730	17012		10,17		

Dezvoltarea durabilă a comunei Mărgău – Elemente de strategie

Porcine	700	12444		5,63		
Ovine	7235	48348		14,96		
Păsări	12050	143932		8,37		
Producție lapte bov. (hl)	21615	299973		7,21		
Producție lână (kg)	13250	76620		17,29		
Producție ouă (mii buc.)	708	6803		10,41		
TURISM						
Unități de cazare	15*	74		20,27		
Locuri	72	1072		6,71		

15* - o pensiune turistică și 14 pensiuni agroturistice

3.2 Analiza de situație (analiza SWOT)

3.2.1 Așezare geografică și cadrul natural

Puncte tari

- "Poarta de intrare" în Munții Apuseni
- Așezare în spațiul Munților Apuseni și în zona de contact cu Depresiunea Huedinului
- Accesibilitate prin drumurile DJ 108C și DJ103H
- Resurse naturale impresionante (resurse minerale, potențial hidroenergetic ridicat, fond forestier întins, fond turistic natural, pășuni și fânețe extinse, faună etc.)
- Rezervă de teren pentru amenajări ulterioare

Puncte slabe

- Relief muntos și deluros specific zonei montane și de contact
- Climă aspră, improprie culturilor agricole

Oportunități

- Programe ale autorităților județene și centrale destinate mediului rural
- Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni

Amenințări

- Reducerea vizibilă a fondului forestier
- Posibilitatea producerii unor inundații devastatoare în condițiile în care albiile râurilor și pârâurilor din vatra satelor nu sunt regularizate

3.2.2. Populația și resursele umane

Puncte tari

- Nivel relativ ridicat al gradului de calificare în domeniul prelucrării lemnului
- Receptivitate la "nou" și capacitate crescută de reconversie profesională
- Ospitalitatea proverbială a locuitorilor

Puncte slabe

- Îmbătrânirea populației
- Depopularea (spor natural negativ)
- Migrarea persoanelor tinere spre mediul urban, mai cu seamă a celor cu pregătire profesională înaltă

Oportunități

- Existența unor programe de finanțare guvernamentale pentru reconversie profesională

Amenințări

- Reducerea ponderii populației active
- Natalitate scăzută
- Creșterea șomajului în rândul tinerilor
- Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale datorită fiscalității ridicate

3.2.3. Infrastructura

Puncte tari

- Existența magistralei de cale ferată M300– care face legătura și cu țările din centrul și vestul Europei
- Apropierea de drumul european E60 - la o distanță de cca. 15 km
- Apropierea de aeroportul internațional Cluj Napoca - la cca. 60 km
- Prezența arhitecturii tradiționale
- Posibilități sporite de folosire a surselor de apă proprii în vederea extinderii

Puncte slabe

- Sisteme de alimentare cu apă în sisteme locale subdimensionate și învechite
- Rețeaua de canalizare este inexistentă,
- Starea tehnică necorespunzătoare a rețelei rutiere
- Zonă neechipată cu rețele de distribuție a gazelor naturale

Oportunități

- Programe comunitare ale Uniunii Europene pentru sprijinirea dezvoltării infrastructurii în mediul rural:

SAPARD, ISPA

- Programe guvernamentale pentru încurajarea inițiativelor locale
- Programe de modernizare a infrastructurii rutiere
- Programe locale pentru colectarea rumegușului rezultat din prelucrarea lemnului, brichetarea acestuia și utilizarea brichetelor pentru încălzirea obiectivelor de utilitate publică

Amenințări

- Orientarea programelor europene și guvernamentale spre alte zone considerate prioritare
- Scăderea interesului investitorilor pentru comună datorită infrastructurii fizice neadecvate

3.2.4. Economia

Puncte tari

- Vechi tradiții în prelucrarea lemnului (exploatare forestieră, producerea de cherestea; tîmplăritul și dulgheritul sunt cele mai reprezentative sectoare de activitate din acest domeniu)
- Resurse minerale aflate în conservare (minereuri complexe, roci pentru construcții)
- Tradiții locale în creșterea animalelor, în special a bovinelor
- Existența unor societăți comerciale și persoane fizice autorizate cu activitate în zonă

Puncte slabe

- Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine reduse
- Infrastructura necorespunzătoare, absența sau dimensiunile reduse ale alimentării cu apă, canalizării, limitele și ritmul extinderii telefoniei fixe care frânează apariția dotărilor turistice
- Funcția predominantă economică este activitatea agricolă
- Echipamente și tehnologii învechite
- Lipsa unei piețe concurențiale pentru desfacerea laptelui
- Valorificarea fructelor de pădure și a ciupercilor prin intermediari, fără posibilități de prelucrare, respectiv conservare, pe teritoriul comunei

Oportunități

- Reconvertirea unor capacități economice aflate în conservare în capacități cu profil nou de fabricație axate pe prelucrarea complexă a lemnului (mobilă, pardoseli calde etc.), prelucrarea laptelui, prelucrarea cărnii, prelucrarea fructelor de pădure și a ciupercilor)
- Promovarea dezvoltării unei agriculturi ecologice în sectorul de cultivare a plantelor și în zootehnie
- Reconvertirea unor capacități, în special agricole, spre arii de productivitate adaptate condițiilor locale
- Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni
- Utilizarea programelor de finanțare a UE și autorităților județene, regionale sau naționale

Dezvoltarea durabilă a comunei Mărgău – Elemente de strategie

- Extinderea colaborării cu organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare
- Dezvoltarea de relații de parteneriat economic și administrativ cu unități teritoriale (similare sau asemănătoare) din țară și străinătate

Amenințări

- Lipsa de receptivitate și flexibilitate la cerințele pieței care determină decalaje economice mari, greu de recuperat
- Izolarea comunei din punct de vedere al accesului la infrastructură care conduce la depopularea zonei și la declin economic
- Reducerea ponderii populației active
- Creșterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pieței muncii și economiei locale datorită fiscalității ridicate

3.2.5 Turismul

Puncte tari

- Potențial turistic ridicat cu un fond turistic natural de excepție la care se adaugă un fond turistic antropoc de mare valoare.
- Arie propice practicării turismului în toate anotimpurile
- Așezarea geografică propice dezvoltării serviciilor, în special a celor turistice

Puncte slabe

- Resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine reduse
- Slaba pregătire a populației în promovarea valorilor turistice
- Pregătire profesională de slabă calitate în domeniul serviciilor turistice

Oportunități

- Introducerea la scară semnificativă a turismului rural prin înființarea de ferme și gospodării autorizate pentru practicarea agro-turismului
- Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni
- Punerea în valoare a traseelor turistice existente și crearea unor circuite turistice noi
- Concesionarea unor terenuri din proprietatea privată a comunei în vederea construirii unui sat de vacanță la Doda Pili
- Punerea în valoare a bogatului patrimoniu cultural și istoric al comunei
- Utilizarea programelor de finanțare ale UE și autorităților
- Extinderea colaborării cu organizații neguvernamentale care au capacitatea să atragă fonduri extrabugetare

Amenințări

- Fiscalitatea accentuată
- Reducerea sau eliminarea unor facilități pentru prestatorii de servicii turistice
- Lipsa de comunicare crează orientarea investitorilor spre alte zone de interes

3.2.6 Mediul înconjurător

Puncte tari

- Inexistența în arealul comunei a marilor poluatori industriali
- Prezența pe teritoriul comunei a trei rezervații naturale de interes național și a patru zone naturale protejate de interes județean
- Aplicarea în fază incipientă a unui sistem integrat de colectare a deșeurilor
- Eforturi ale autorităților locale de aplicare riguroasă a legislației privind protecția mediului

Puncte slabe

- Depozitarea necontrolată a rumegușului rezultat în urma prelucrării lemnului
- Defrișări masive în fond forestier și în pășuni împădurite
- Colectarea neselectată a deșeurilor, în vederea reciclării, refolosirii, recuperării sau valorificării lor
- Prezența pe cursurile râurilor a deșeurilor menajere
- Nu există o rampă ecologică în apropiere care să deservească și comuna
- Educația ecologică superficială

Oportunități

- Utilizarea programelor UE destinate reabilitării condițiilor de mediu din mediul rural
- Înființarea de programe susținute de finanțări interne și externe, menite demarării unor lucrări silvice de împădurire
- Susținerea financiară a programelor locale privind înființarea stațiilor de brichetare pentru rumegușul provenit din zonă
- Protecția faunei și avifaunei caracteristice zonei
- Promovarea unui program riguros, științific, pentru recoltarea fructelor de pădure și a ciupercilor
- Înființarea Parcului Natural Munții Apuseni
- Extinderea colaborării și implicarea organizațiilor neguvernamentale și a școlilor în programe comune de educație ecologică

Amenințări

- Micșorarea suprafeței împădurite și mărirea riscului generat de eroziunea solului, cu consecințe grave pe termen lung dacă nu se intervine la timp
- Prezența mentalității de indiferență față de protecția mediului (mai ales la nivelul populației adulte)

4. ELEMENTE DE STRATEGIE

4.1 Populația și nevoile sociale

4.1.1 Demografie

Probleme

- sporul natural negativ, mortalitatea generală ridicată, natalitatea foarte scăzută și migrația sunt principalele elemente responsabile de scăderea populației la nivelul comunei
- îmbătrânirea accentuată a populației, este fenomenul prezent în toate localitățile comunei, fiind răspunzător de încadrarea localităților Bociu, Buteni și Ciuleni în categoria satelor “foarte îmbătrânite” cu ponderi ale populației de peste 60 de ani ce ating valori de peste 50%
- migrația populației tinere spre centrele urbane determină o continuă diminuare a natalității ceea ce face posibilă diminuarea potențialului demografic al satelor
- diminuarea calitativă a populației active, însoțită de migrația populației matur-tânără instruită
- diminuarea în valori absolute și relative a populației active între anii 1977 - 2000

Obiective pe termen mediu și lung

- condiții de viață atractivă pentru tineri, atât pentru cei din localități cât și pentru cei din exterior (care ar dori să se stabilească în comună)
- crearea unor noi locuri de muncă și diversificarea sectoarelor economice, respectiv promovarea sectorului terțial și a turismului
- condiții și facilități pentru familiile tinere cu copii

4.1.2 Starea de sănătate și servicii medicale

Probleme

- cadre medicale și auxiliare insuficiente
- asistența medicală stomatologică lipsește cu desăvârșire
- dotări ale dispensarelor medicale necorespunzătoare și învechite care îngreunează sau împiedică diagnosticarea
- dificultăți privind accesul la medicamente și tratament (distanțe mari de parcurs, resurse limitate ale dispensarelor din comună)

Obiective pe termen mediu și lung

- acces facil la servicii medicale de calitate, prompte și suficiente
- dotarea cu aparatură medicală a cabinetelor existente
- amenajarea unui cabinet stomatologic care să deservească populația comunei

Dezvoltarea durabilă a comunei Mărgău – Elemente de strategie

- crearea unui punct farmaceutic permanent în reședința de comună Mărgău și a unui punct farmaceutic mobil care să deservească celelalte sate
- crearea unui punct sanitar permanent în Doda Pili și asigurarea acestuia cu personal, astfel încât să se poată asigura actul medical pentru populația din zonă și pentru turiștii aflați în tranzit sau în concediu
- populație educată privind starea generală de sănătate și modalitățile de a duce o viață sănătoasă
- eliminarea factorilor de perturbare a calității vieții

4.1.3 Starea de ocupare a forței de muncă

Probleme

- lipsa locurilor de muncă în toate sectoarele de activitate
- investiții minime menite să absoarbă forța de muncă existentă la nivelul comunei
- exploatarea insuficientă a resurselor naturale și antropice de pe întreg teritoriul administrativ
- mentalitatea față de schimbare și reconversie profesională

Obiective pe termen mediu și lung

- locuri de muncă suficiente și în domenii variate de activitate, cu venituri îndestulătoare pentru satisfacerea nevoilor de trai
- posibilitatea de a urma cursuri de reconversie profesională în domenii căutate pe piața forței de muncă

4.1.4 Educația

Probleme

- infrastructură uzată, necorespunzătoare desfășurării actului educațional
- constrângeri materiale datorită bugetelor mici alocate de către autorități pentru susținerea actului educațional
- lipsa posibilității de formare continuă pentru adulți
- grad redus de asociativitate

Obiective pe termen mediu și lung

- posibilitatea neîngrădită de împlinire individuală prin educație
- acces la un sistem educațional performant, flexibil și adaptat condițiilor din mediul rural
- promovarea și susținerea unor cursuri de perfecționare în domeniul agricol
- infrastructură și bază materială suficientă și capabilă să satisfacă nevoile legate de actul educațional
- revitalizarea organizațiilor civice existente
- implicarea bisericilor în actul educațional în cadru formal și informal
- posibilitatea de formare continuă pentru adulți

4.1.5 Cultura

Probleme

- infrastructură și bază materială în declin

- resurse financiare insuficiente pentru practicarea și revitalizarea unor obiceiuri și forme de exprimare culturală tradiționale
- acces dificil sau restrictiv la surse de informare (mass-media, cărți, internet etc.)
- abandonul practicilor tradiționale în favoarea “modernității”

Obiective pe termen mediu și lung

- practici tradiționale revitalizate și capabile de a fi transmise nealterate generațiilor viitoare
- practici tradiționale puse în valoare
- acces facil la surse de informație tradiționale sau moderne
- infrastructură corespunzătoare cerințelor unei societăți în perpetuă mișcare

4.1.6 Sport

Probleme

- lipsa bazelor sportive în aer liber și a sălilor de sport
- importanța minoră acordată de sistemul educațional activităților sportive organizate

Obiective pe termen mediu și lung

- practicarea de sporturi individuale și de masă, cu baze materiale corespunzătoare
- Promovarea sporturilor de iarnă , profitându-se din plin de oferta naturală a zonei
- Promovarea cicloturismului, alpinismului, sporturilor hipice și a celor nautice cu vâsle

4.2 Infrastructura

4.2.1 Obiective de utilitate publică

Probleme

- clădirile administrative necesită reparații și dotări moderne
- servicii publice deficitare sau inexistente datorită lipsei infrastructurii necesare (puncte de lucru ale băncilor, poștei etc.)

Obiective pe termen mediu și lung

- obiective de utilitate publică funcționale și capabile să deservească cetățenii localităților în condiții civilizate
- obiective publice extinse pentru diversificarea serviciilor publice arondate spațiului rural

4.2.2 Alimentare cu apă curentă, energie electrică și canalizare

Probleme

- sisteme de alimentare cu apă insuficiente pentru a deservi toate gospodăriile populației
- lipsa rețelilor de canalizare și a stațiilor de epurare a apelor uzate
- existența de gospodării neelectrificate
- gospodăriile care au bazine vidanjabile sau fose septice sunt foarte puține

- deversarea apelor reziduale menajere în locuri neamenajate (cursuri de apă afectate, infiltrații în sol)

Obiective pe termen mediu și lung

- populație informată asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate în locuri neamenajate, asupra utilizării durabile a resurselor de apă și a prevenirii poluărilor
- sistem de alimentare cu apă a localității Mărgău din surse locale prin reconsiderarea captărilor existente, respectiv a izvoarelor “Zapade”, “Toma”, “Menic” și Cioroiu; reabilitarea sistemelor locale de alimentare cu apă existente, extinderea acestora și crearea unor sisteme noi de alimentare cu apă
- realizarea unor sisteme centralizate pentru colectarea apelor menajere și a unor stații de epurare
- crearea cadrului legal privind obligativitatea executării în gospodăriile populației a platformelor betonate pentru colectarea gunoiului de grajd și a bazinelor vidanjabile pentru colectarea apelor reziduale
- electrificarea cătunelor și a gospodăriilor risipite aparținătoare comunei

4.2.3 Drumuri și transport

Probleme

- stare tehnică neorespunzătoare a drumurilor județene și comunale
- fonduri locale insuficiente pentru construirea și întreținerea drumurilor
- dependența financiară de fondurile alocate de la bugetul Consiliului Județean Cluj

Obiective pe termen mediu și lung

- o rețea de drumuri funcțională care să deservească nevoile curente ale locuitorilor și activităților economice fără să afecteze starea mediului înconjurător
- construirea și echiparea unei stații de dezapezire în Dealul Prislop, care pe lângă asigurarea intervențiilor de la nivelul comunei să poată face față și pentru cele trei localități izolate ale comunei Beliș: Giurcuța de Sus, Dealu Botii și Smida
- Consolidarea drumurilor interioare din localitățile comunei afectate de inundațiile anilor anteriori
- Verificarea și expertizarea tehnică a tuturor podurilor și podețelor afectate de viituri
- Reabilitarea și modernizarea drumului forestier de pe Valea Stanciului în vederea asigurării accesibilității la Peștera Vârfurașu și Cascada Răchițele în toate anotimpurile

4.2.4 Telefonie. Servicii poștale

Probleme

- telefonie fixă este foarte slab reprezentată și nu acoperă nici pe departe solicitările din partea locuitorilor
- calitatea telefoniei fixe nu este cea mai bună, afectând în mod special comunicațiile speciale de tip transmisie de date (cele mai afectate fiind autoritățile locale, școlile și societățile comerciale)

Obiective pe termen mediu și lung

- instalarea unei centrale telefonice digitale capabilă să satisfacă cca. 3000 de posturi

- rețea de telefonie fixă extinsă la nivelul întregii comune capabilă să faciliteze și comunicațiile de tip special (poștă electronică, internet etc.)
- servicii poștale diversificate și prompte

4.3 Economia

4.3.1 Industria

Probleme

- resurse financiare insuficiente, investiții autohtone și străine limitate
- echipamente și tehnologii învechite, poluante
- tendințe de monoindustrializare (principalele activități industriale de mică amploare se concentrează pe prelucrarea lemnului)

Obiective pe termen mediu și lung

- industrie diversificată, dinamică și capabilă să ofere posibilitatea de împlinire profesională și materială locuitorilor comunei
- crearea unei rețele formată din trei stații de brichetare a rumegușului situate în localitățile Mărgău, Răchițele și Scind Frăsinet, capabile să prelucereze rumegușul din întreg arealul comunei și să asigure cca. 25 locuri de muncă
- punerea în valoare a resurselor locale prin înființarea unor centre de colectare - prelucrare a fructelor de pădure și ciupercilor având ca locație localitățile Răchițele, Mărgău și Scind Frăsinet
- dezvoltarea unei unități de producție în domeniul prelucrării laptelui, capabilă să colecteze și să proceseze laptele din zonă
- dezvoltarea industriei ușoare (mici ateliere de confecții) capabile să asigure locurile de muncă pentru populația feminină
- industrie nepoluantă și durabilă

4.3.2 Agricultura

Probleme

- resurse financiare insuficiente, investiții puține
- pășuni și fânețe degradate cu specii slab productive
- utilaje agricole învechite, rudimentare și tehnologii neperformante
- media de vârstă ridicată a celor ce se ocupă de activități agricole
- degenerarea raselor animalelor și servicii medicale veterinare sporadice
- perpetuarea monoculturilor (cartof, păioase) datorită fertilității scăzute a solului
- scăderea producțiilor medii la aproape toate culturile
- piață de desfacere redusă

Obiective pe termen mediu și lung

- practici de agricultură durabilă, adaptate condițiilor climaterice și solului din comună

- însămânțarea pășunilor și fânețelor naturale cu specii productive adaptate la condițiile pedo-climatiche
- îmbunătățirea raselor de animale din sectorul zootehnic prin aclimatizarea unor rase de animale performante și prin subvenționarea însămânțărilor artificiale
- crearea unui centru zonal pentru colectarea cartofului
- asocierea producătorilor
- îmbunătățirea practicilor agricole
- politici de marketing eficiente

4.3.3. Comerțul și serviciile

Probleme

- unități comerciale mici, cu profit mic sau parte din rețeaua comercială a Cooperativei de Consum în cadrul căroră se desfășoară și activități prestatorare de servicii
- diversitate redusă, majoritatea fiind orientate spre alimentație publică – magazine alimentare și baruri
- orientare în majoritate spre clienții locali
- activități de marketing reduse
- valorificare slabă a resurselor locale

Obiective pe termen mediu și lung

- diversificarea obiectului de activitate al firmelor
- utilizarea eficientă a resurselor locale
- promovarea unor tehnici eficiente de marketing
- orientarea parțială spre turiști ca potențial clienți

4.3.4. Turismul. Agro-turismul

Probleme

- slaba prezență a fermelor agro-turistice autorizate
- lipsa unor produse turistice coerente
- lipsa personalului calificat în turism – manageri, ghizi etc.
- promovare slabă a produselor turistice existente la nivel regional și care includ și comuna Mănăstireni

Obiective pe termen mediu și lung

- înființarea unei rețele solide de gospodării autorizate pentru practicarea agro-turismului, în comună fiind identificate un număr de 36 de gospodării potențiale pentru practicarea agroturismului
- practicarea unui turism integrat, cu pachete turistice variate, în contextul în care comuna poate oferi un larg spectru turistic legat de prezența arealului montan cu diversitatea sa de relief, fauna și avifauna bogată și nu în ultimul rând de prezența lacurilor de acumulare Fântânele și Mărgăuta
- crearea la Doda Pili a infrastructurii necesare "porții de acces" în Parcul Național "Munții Apuseni"
- întreținerea traseelor turistice existente și deschiderea unor circuite turistice noi
- luarea în custodia Consiliului Local Mărgău a Rezervației Naturale "Peștera din Valea Firii", a zonelor naturale protejate de interes județean "Cascada Răchițele" și Defileul "Văii Stanciului" și introducerea

acestora în circuitul intern și internațional printr-o promovare mediatică pe măsură

- realizarea unor programe de pregătire pentru practicanții de agro-turism
- realizarea unor produse turistice diversificate
- realizarea și promovarea unor evenimente locale
- adoptarea unor măsuri eficiente de promovare, atât la nivel regional cât și la nivel național și internațional

4.4. Mediul înconjurător

Probleme

- degradarea solului prin suprapășunat și despăduriri masive
- poluarea apei datorate lipsei unui sistem de epurare a apelor uzate și a lipsei unui sistem controlat de gestionare a rumegușului
- sistem de gestionare a deșeurilor ineficient
- necunoașterea normelor de mediu și a legislației în vigoare
- educație ecologică redusă

Obiective pe termen mediu și lung

- promovarea practicilor de agricultură ecologică
- identificarea tuturor suprafețelor de teren care necesită lucrări de combatere a eroziunii solului și promovarea acestor lucrări
- realizarea în prima urgență a bazinelor betonate hidroizolate și vidanjabile, la nivelul fiecărei gospodării, pentru colectarea apelor uzate menajere urmând ca acestea să fie transportate la stația de epurare Huedin
- realizarea în fiecare gospodărie crescătoare de animale a platformelor betonate pentru fermentarea gunoierului de grajd prevăzute cu bazine de colectare a dejecțiilor lichide
- realizarea unui sistem de epurare a apelor uzate prin crearea unor microstații de epurare
- sursele de apă existente și cele ce se vor amenaja în scopul asigurării cu apă a populației vor fi împrejmuite; zona de protecție sanitară a acestora vor fi stabilite în conformitate cu normativele legale în vigoare
- realizarea unor cursuri de educație ecologică
- curățarea cursurilor de apă și a domeniului public
- montarea de coșuri de gunoi pe domeniul public
- crearea unor mecanisme de colectare selectivă a deșeurilor
- împădurirea suprafețelor degradate

5. CONCLUZII

Documentul de față este rodul muncii unui grup de oameni interesați de soarta comunității din care fac parte. Obiectivul principal al documentului *“Dezvoltarea durabilă a comunei Mărgău - Elemente de strategie”* este stabilirea direcțiilor prioritare de dezvoltare durabilă a comunei. Totodată este un document

Dezvoltarea durabilă a comunei Mărgău – Elemente de strategie

supus dezbaterii publice și în consecință va suferi modificări, îmbunătățiri și completări ulterioare legate de măsurile concrete ce se impun pentru atingerea dezideratelor exprimate aici.